

Limak *Stemonitis*

Üks ilusamaid, kuid uurijatest peaaegu hüljatud elusolendite rühm on Eestis limakud ehk limaseened. Need on protistid, ürgse päritoluga olevused, kes eristusid teistest elukatest ammu enne taimi, seeni ja loomi. Osa oma elutsüklist veedavad nad amööbidena või nende liitumisel tekkinud suure plasmatombuna – plasmoodiumina. Lõpuks roomab see mulla, kõdu või mädanenud puidu seest pinnale ja moodustab ilusaid väikseid eoslaid.

Meeldejääva kujuga, alla ühe-kahe sentimeetri kõrguste eoslate kogumikud kõduneva haavapaku otsal on pildistanud Fred Jüssi tänavu 6. juulil Mustjõe juures. See on oma perekonna tüüpiline esindaja, tõenäoliselt *Stemonitis axifera*. Iga silinderjas, alusel peene tumeda jala otsas asuv eosla koosneb kesksest tulbataolisest osast ja selle ümber asuvast tihenenud plasmaniitide võrgustikust. Plasmaniitide vahel valmivad 5–7-mikromeetrise läbimõõduga kerajad peenetäpilise pinnaga pruunid eosled.

Limakul ei leidu rakukesti – neid asendab tihenenud plasma. Eestist on seni leitud seitse selle perekonna liiki, mis erinevad üksteisest peamiselt eoste suuruse ja nende pinna ornamendatsiooni poolest. *S. axifera* on hästi äratuntav oma ratasringi longu vajuva eoslatega – teistel liikidel on need tavaliselt püstised või läbisegi kaldu. Perekond vajab hädasti eestikeelset nime-tust. Kes pakub mõne?

Limakute kena, pildirohke ülevaade on nähtav veebilehelt <http://slimemold.uark.edu/pdfs/MORPHOTAX.pdf>. Eestis teada olevaid liike on Eesti Looduses viimati tutvustatud 2004. aasta märtsinumbri kolmandal leheküljel loos sellest, et limasarvik pole ei seen, loom ega taim.

ERAST PARMASTO

FOTO: FRED JUSSI

